

NÄPSÄT NEPSYT

VINKKIOPAS OPETTAJALLE
KÄSITYÖN OPETUKSEEN

Sisältö

Näpsät nepsyt -hanke	_____	1
Käytännön vinkit opetukseen	_____	2
Tuen rakentaminen oppilaille	_____	4
Kuvilla tukeminen	_____	5
Tapausesimerkit	_____	6
Vahvuudet ja palautteenanto	_____	14
Ryhmytymisleikkejä	_____	15
Muu hankeaineisto	_____	17

Näpsät nepsyt -hanke

Taiteen perusopetuksen oppilaitos Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsä toteutti Opetushallituksen rahoittaman *Näpsät nepsyt - nepsy-oppilas inklusiivisessa käsityön ryhmäopetuksessa* -hankkeen vuosien 2023 ja 2024 aikana.

Koulutushanke sai alkunsa käsityötä opettavien tarpeesta. Tilastokeskuksen mukaan perusopetuksen oppilaista 24 % sai tehostettua tai erityistä tukea vuonna 2022. Perusopetuksen ja taiteen perusopetuksen käsityön ryhmätunneilla on mukana samoja perusopetuksen oppilaita eli oppilaita, joilla on tuen tarpeita. Tahtotilaa oppilaiden tukemiseen on, mutta opettajat ovat kokeneet, että pedagoginen osaaminen tuen tarpeisen oppilaan kohtaamiseen käsityön ryhmäopetuksessa ei ole ollut riittävällä tasolla.

Näistä ajatuksista syntyi koulutushanke, jossa tuotettiin taiteen perusopetuksen ja perusopetuksen opettajille suunnattu tiivis ja käytännönläheinen koulutus neuroepätyypillisyydestä ja sen huomioimisesta opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Koulutukseen sisältyi kolme osiota, jotka sisälsivät asiantuntijoiden verkkoluennot, ryhmätyöskentelyn verkossa, itsenäisen työskentelyn omassa toimintaympäristössä sekä käytännön kokemusten purun vuorovaikutteisesti kouluttajan vetämänä.

Koulutuksessa päästiin tavoitteisiin ja sen aikana opittua on kerätty tämän vinkkioppaan muotoon. Toivomme, että se on avuksi käsityötä ryhmäopetuksena opettaville.

Maria Suikkanen
rehtori
Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsä

Käytännön vinkit opetukseen

Luennoitsijoina koulutuksissa toimivat psykologi, psykoterapeutti Sari Kujanpää, erityisluokanopettaja, ratkaisukeskeinen neuropsykiatrinen valmentaja Kati Pere ja erityisopettaja, taiteen perusopetuksen opettaja Anu-Riikka Lampinen. Koulutukset sisälsivät tietoa neuroepätyypillisyydestä ja käytännön vinkeistä tuen rakentamisessa oppilaille. Tähän oppaaseen on koottu lyhyt tiivistelmä koulutuksen luentosisällöistä.

Sanalla nepsy tarkoitetaan neuropsykiatrista ja se muodostuu sanoista neuro ja psykiatrinen. Neurolla tarkoitetaan aivojen jonkin alueen tai hermoverkostojen toiminnan poikkeavuutta. Psykiatrisella viitataan siihen, miten poikkeavuus vaikuttaa tiedon käsittelyyn, toiminnan ohjauksen taitoihin, sosiaalsiin taitoihin tai tunnetilan ja käyttäytymisen säätelyyn.

Nepsy-oppilaat, kuten ADHD-, ADD- ja autismikirjon piirteitä omaavat oppilaat, tarvitsevat tukea ja ymmärrystä tarpeilleen. Aistisäätelyn vaikeudet voivat lisätä nepsy-oppilaiden kuormitusta ja käytösoireita. Esimerkiksi

ylireagointi aistiärsykkeisiin tai jatkuva liikkeen tarve voivat johtaa haastaviin tilanteisiin oppitunneilla. Monet oppilaat hyötyvät kuormittavien ärsykkeiden karsimisesta, selviytymiskeinojen luomisesta haastaviin tilanteisiin ja sopivien aistivaikutteiden tarjoamisesta.

Haastava käyttäytyminen voi olla seurausta aistikuormituksen lisäksi kommunikation esteistä. Käytännön tukikeinoihin kuuluvat mm. erilaiset työlistat, kuvakortit, sosiaaliset kuvatarinat ja pikapiirtäminen. Kuvat toimivat myös muistin apuvälineenä. Kommunikaatiolle on hyvä olla eri vaihtoehtoja tarjolla, ja

kommunikaatiota sekä vuorovaikutusta on hyvä mukauttaa tilanteeseen sopivaksi.

Mukauttamista voi tehdä mm. ohjeilla, tempovaihtelulla, ajan antamisella ja vuorovaikutustavan huomioinnilla. Oppilaan toistuvia mielenkiinnon kohteita kannattaa hyödyntää ajallisesti ja määrällisesti rajaten.

Nepsy-oppilailla tunteiden säätely ja sosiaaliset taidot kehittyvät usein hitaammin. Tunteiden nimeäminen, tunnistaminen ja jakaminen vaativat aikuisen tukea. Visuaaliset apuvälineet, kuten piirroksot sosiaalisista tilanteista auttavat oppimaan sosiaalisia taitoja ja tunteiden säätelyä. Rauhallinen, kannustava ilmapiiri auttaa lasta vahvistamaan itseluottamustaan ja toimimaan ikätovereidensa kanssa.

Nepsy-oppilaiden tukeminen perustuu yksilöllisten tarpeiden ymmärtämiseen, kuormituksen vähentämiseen ja vahvuuksien hyödyntämiseen. Oppilaiden tarpeet ovat erilaisia ja samat apukeinot eivät toimi kaikilla: kun tunnet yhden nepsyn, tunnet yhden nepsyn. Ympäristön ja työskentelyn muokkaus auttavat vähentämään kuormitusta, edistämään taitojen kehittymistä ja mahdollistavat

oppilaan kasvun omana itsenään. Selkeät rakenteet ja rutiinit eli strukturointi sekä johdonmukaiset toimintatavat parantavat oppilaan toimintakykyä, jolloin stressi vähenee. Oppilaat hyötyvät rajoista ja kokevat turvallisuuden tunnetta, kun opettaja määrittää tuntien toimintamallin. Oppilasryhmän toiminta onkin aina opettajan vastuulla.

Haasteiden rinnalla on tärkeää huomata vahvuudet, kuten hyvä muisti, intensiivinen keskittyminen kiinnostaviin aiheisiin ja yksityiskohtien huomaaminen. Myönteinen ja salliva asenne on tärkeässä roolissa oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa.

**“Kun tunnet
yhden nepsyn,
tunnet yhden
nepsyn.”**

Sari Kujanpää

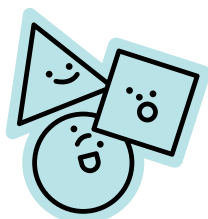
Tuen rakentaminen oppilaille

Kaikki oppilaat, neurotyypilliset oppilaat mukaan lukien hyötyvät kuvatuesta, struktuurista, pilkkomisesta, yhteisistä säännöistä ja ajan hahmottamisen tuesta.

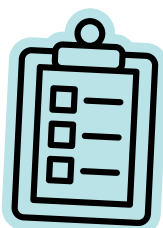
KUVATUKI

Kuvatuki on lähes aina vahvempi keino viestiä kuin sanallinen viesti eikä sen antamaa tukea kannata vähätellä tai aliarvioida. Kuva pysyy, se on konkreettinen, siihen voi palata ja sen voi kääntää pois.

STRUKTUURI

Struktuurilla tarkoitetaan toistuvaa, tutuksi tulevaa kokoontumisen rakennetta. Struktuuri voi pitää sisällään esim. tuntien aloituksen, toiminnan ja sisällön, välinehuollon, siivouksen ja tuntien lopetuksen. Strukturoinnin tärkeimmät osat ovat aloitus ja lopetus.

PILKKOMINEN

Pilkkomisella tarkoitetaan työskentelyn, ohjeiden ja materiaalin jakamista pienempiin osiin. Sillä ryhmitetään toimintaa, tasoitetaan eritahtisuutta ja mahdollistetaan oman työskentelyn suunnittelua.

YHDESSÄ SOVITUT SÄÄNNÖT

Vain yhdessä sovittujen sääntöjen myötä oppilaalla on mahdollisuus toimia odotetulla tavalla. Säännöt kertovat, mitä oppilaalta odotetaan ja miten eri tilanteessa pyritään käyttäytymään.

AJAN HAHMOTTAMISEN TUKI

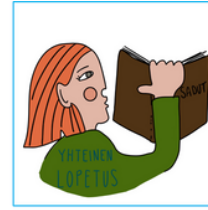
Struktuurin ja kuvatuksen lisäksi oppilaan ajan hahmottamista tukevat ajan sanoittaminen, visuaalinen kello, tiimalasi sekä ajan visualisointi. Aikaa voi visualisoida kuvin, piirroksin tai esim. ajastimen avulla.

Kuvilla tukeminen

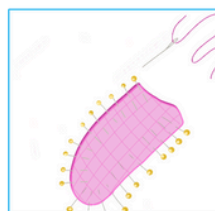
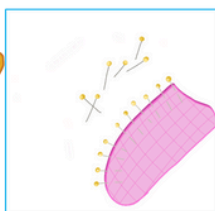
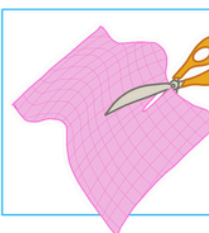
Kuvia voi hyödyntää esimerkiksi struktuurissa, pilkkomisessa ja yhteisissä säännöissä. Kuvatuesta on merkittävää hyötyä kaikkien oppilaiden kanssa ja se kannattaa tehdä koko ryhmälle.

Pikapiirtämisellä tai valmiilla kuvapankeista löytyvillä kuvilla voidaan tukea oppilasta muodostamalla kuvista jonoja. Kuvia kannattaa käyttää ennaltaehkäisevästi. Kuvat käydään oppilaiden kanssa yhdessä läpi. Kuvat voi tarvittaessa kääntää pois, kun työvaihe tai tuntien osa on ohitettu. Kuvitetut säännöt on helppo kerrata, kuvat toimivat muistin tukena ja niihin palaaminen on helpompaa. Sääntöjä on hyvä olla maksimissaan viisi.

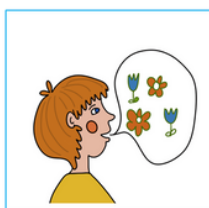
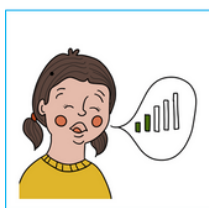
STRUKTUURI

PILKKOMINEN

YHDESSÄ SOVITUT SÄÄNNÖT

Kuvat: Anu-Riikka Lampinen

Tapausesimerkit

Koulutuksessa pohdittiin erilaisia haastavia tilanteita ja käytiin läpi niitä yhdessä pienryhmissä. Haastavista tilanteista koostettiin seitsemän erilaista tapaus-esimerkkiä. Esimerkkien yhteyteen on listattu apukeinoja, joita opettaja voisi tilanteessa käyttää. Osaa apukeinoista voi toteuttaa tunneilla valmistelematta ja osaa varten tulee tehdä valmisteluja etukäteen tunteja suunniteltaessa. Ennakointi on erittäin tärkeässä roolissa, sillä monet tilanteet ovat ehkäistävissä tai lievennettävissä hyvällä suunnittelulla ja ennakkoinnilla.

Tilanteet tapausesimerkeissä ovat hyvinkin arkisia. Kuitenkin toisinaan opettaja joutuu kohtaamaan haastavaa käyttäytymistä. Haastava käyttäytyminen eli aggressiivinen tai uhkaava käytös vaativat paljon opettajalta, sillä niissä pitää olla erityisen herkkätuntoinen ja toisaalta reagoida nopeasti. Struktuurin luoma turva ennaltaehkäisee asiaa osittain, mutta sekään ei suojaa turhautumiselta. Oppilas voi kohdistaa aggressiivisuuden itseseen, toisiin ihmisiin tai ympäristöön. Hyvinkin suunnitellussa ja tarkkaan ohjatussa tilanteessa voi aggressiota ilmetä. Kun aggressiivista tai uhkaavaa käytöstä ilmenee, on reagoitava aina.

Pysyttele tilanteessa mahdollisimman rauhallisena.

Jos aggressiivinen oppilas on sanallisesti ohjattavissa, kehotä häntä lopettamaan uhkaava toiminta. Jos aggressiivinen oppilas ei ole sanallisesti ohjattavissa ja teot kohdistuvat muihin oppilaisiin, ohjaa muut oppilaat toiseen tilaan ja hälytä apua.

Jos oppilas satuttaa itseään, pyri keskeyttämään vahingoittava toiminta omasta turvallisuudestasi huolehtien.

Ota yhteys aggressiivisen oppilaan vanhempiin ja omaan esihenkilöösi. Sovi heidän kanssaan jatkotoimenpiteistä.

Käy tilanne läpi oppilaiden kanssa ja tiedota muita vanhempia tapahtuneesta hienotunteisuus muistaen.

Tapausesimerkki 1

Ryhmä on aloittanut mielekkään tehtävän, jonka suunnittelussa jokainen saa käyttää omaa luovuuttaan ja vaikuttaa valintoihinsa. Yhtä lasta lukuun ottamatta koko ryhmä lähtee innokkaasti etenemään tehtävän kanssa. Yksi lapsi ei halua osallistua lainkaan tähän tehtävään. Hän istuu kädet puuskassa eikä ole valmis tarjottuihin vaihtoehtoisiiin tehtäviin odotustyön tai -piirtelyn parissa. Hän ei keksi, mitä haluaisi tehdä, ja lisäksi hän kyselee jatkuvasti milloin lähdetään kotiin.

Haasteet

Ajan hahmottamisen haaste

Motivaation puute

**Yhdistä
haaste ja
apukeino
värein**

Apukeinot

Struktuuri, mielellään
kuvitettuna ●

Visuaalinen kello ●

Kokeilutehtävä, jolla
virittäydytään tekniikkaan ●

Apuopettajuus, vertaisohjaajuus
tai muu vastaava motivoiva
tehtävä tai vastuu ●

Salliva ympäristö ● ●

Tapausesimerkki 2

Ryhmä on taidoiltaan taitava. Suurin osa ryhmäläisistä ymmärtää saamansa ohjeet helposti. He ryhtyvät työhön heti ja saavat heille suunnitellut tehtävät valmiiksi nopeasti. Tehtävien valmiiksi saamisen jälkeen tulee levotonta ja meluisaa äänekkään keskustelun vuoksi. Yksi työnsä valmiiksi saaneista kysyy tauotta, milloin aloitamme loppuleikin. Ryhmässä on lisäksi hitaasti työskentelynsä aloittava lapsi sekä lapsi, joka tarvitsee ohjeen toistamisen useaan kertaan eikä pysty etenemään itsenäisesti tehtävässä.

Haasteet

Levottomuus, kun työ saadaan valmiiksi

Ajan hahmottamisen haaste

Tarkkaavuuden kohdentaminen

Vaikeus ohjautua työhön, jolloin tehtävänantoa ei kuulla

Motivaation puute

Apukeinot

Struktuuri, mielellään kuvitettuna ● ● ● ●

Ohjeiden pilkkominen, mielellään kuvitettuna ● ● ●

Visuaalinen kello ● ● ●

Oppilaan näkökulmasta suunniteltu työ ●

Tauot ja muu työskentelyn rytmittäminen ● ●

Lisätehtävät ●

Tapausesimerkki 3

Tunti on jo alkanut. Yhdessä on katsottu, ketkä ovat paikalla ja jutusteltu kuulumiset sekä käyty läpi, mitä tällä kerralla on tarkoitus tehdä. Lapsi tulee paikalle myöhässä ja porhaltaa tilaan kovasti jutellen. Hän ei löydä omaa paikkaansa eikä omaa työtään. Hän kulkee ympäri tilaa löytyneen työnsä kanssa, istahtaa hetkeksi ja singahtaa sitten auttamaan vieruskaveria, joka suuttuu, koska myöhässä tullut neuvoo väärin. Tulee riita. Lopputunnin selvität opettajana kahden lapsen välistä riitatilannetta ja muu ryhmä odottaa.

Haasteet

Levottomuus

**Toimintaan orientoitumisen
vaikeus myöhästymisen
vuoksi**

Konflikti ryhmässä

Apukeinot

Struktuuri, mielellään
kuvitettuna ● ●

Pysyvät istumapaikat, jos kyseessä on toistuva opetustapahtuma. Jos oppilaat saavat itse valita paikat, ei paikkoja vaihdeta kesken oppituntien. ● ● ●

Yhteiset säännöt ● ● ●

Oppilaan pysäyttäminen: ohjataan oppilas omalle paikalle, pyydetään odottamaan, annetaan odotustehtävä, ohjataan muut alkuun ja lopuksi ko. oppilas ● ● ●

Tarvittaessa yhteys kotiin myöhästelystä; myöhästynyt oppilas ei ehti mukaan alkustruktuuriin ja ohjeiden antoon ●

Lisätehtävä ●

Tapausesimerkki 4

Ryhmäläiset ovat ensimmäistä kertaa ompelukoneen äärellä. Tarkoituksena on ommella yksinkertainen moniste, jossa harjoitellaan ompelua suoraa rataa pitkin (suoraommel eli vain suoraa viivaa ja kulma). Oppilaiden nuoren iän vuoksi jokainen oppilas tarvitsee tähän tehtävään aikuisen avuksi kanssaan ompelemaan jo turvallisuuden vuoksi. Koko ryhmä tulee monisteineen ompelukoneen ympärille. On levotonta ja opettajan on hankala ohjata yhtä kerrallaan. Aikuisia ryhmän käyttöön olet vain sinä.

Haasteet

1:1 ohjausta vaativa työ

Levottomuus

Apukeinot

Struktuuri, mielellään kuvitettuna ● ●

Arvotaan tai muutoin hausalla tavalla päätetään järjestys ompelukoneelle ● ●

Jonotuskäytäntö reilu ja mielekäs ● ●

Välitehtävä ompelua odottaville ● ●

Tapausesimerkki 5

Tunti sujuu mukavasti. Ryhmäläiset keskittyvät rauhallisesti käsissä olevaan tehtävään, joka on jo kaikille tuttu ja sisältää toistoa. Ryhmäläiset pitävät tehtävästä. Sitten keskustelu ryöpsähtää, kun yksi lapsista kertoo lemmikkigerbiilin kuolemasta. Kuolema-aiheinen keskustelu yltyy ja paisuu. Levottomuus lisääntyy ja opetushetki hajoaa käsiin. Yksi lapsista alkaa itkeä.

Haasteet

Haastava/pelottava tilanne

Levottomuus

Tunneilmapiiri

Apukeinot

Yhteiset säännöt ● ● ●

Keskusteluun puuttuminen ennen eskaloitumista ● ●

Keskustelun saattaminen turvallisesti loppuun, esim. asia ei ole sellainen, josta keskustellaan tunneilla, mutta siitä kannattaa keskustella kotona ● ●

Tarvittaessa yhteys kotiin ● ●

Tapausesimerkki 6

Ryhmä on aloittanut mielekkään tehtävän, jonka suunnittelussa jokainen saa käyttää omaa luovuuttaan ja vaikuttaa valintoihinsa. Huomaat, ettei yksi lapsista ei näytä kuuntelevan ohjeita ja lähtee tekemään tehtävää tehtävänannon rajauksen ulkopuolelta. Hän ei noudata toistamiseenkaan annettua ohjetta vaan työskentelee oman suunnitelmansa mukaisesti.

Haasteet

Kieltäytyminen

Toimintaan orientoitumisen vaikeus

Työn eteneminen ei-toivottuun suuntaan

Tavoitteissa pysyminen

Epäonnistumisen riski, jos käsityötekniikalla on tietyt vaatimukset

Apukeinot

Tehtävän avaaminen eli tavoitteet näkyviksi, mikä kaikille samaa ja mihin voi vaikuttaa, mitä tarkoitus oppia ● ● ● ● ●

Yhteiset säännöt ● ● ● ● ●

Ohjeiden pilkkominen ● ● ●

Vapauden antaminen tekniikan ja materiaalien rajoissa ● ● ● ●

Lisätehtäviä, joissa on vapaus määrätä itse ●

Tapausesimerkki 7

Lapsi tulee ryhmään mukaan haluttomasti kuten tavallista. Hän ei tee tänään mitään annettua tehtävää eikä osallistu ohjattuun toimintaan lainkaan. Yhtäkkiä hän karkaa tilasta ulos, mutta saat hänet puhutettua sisälle luokkaan. Luokassa hän päätyy makaamaan lattialle ilmoitettuaan, ettei halua olla mukana missään.

Haasteet

Kieltäytyminen

Toimintaan orientoitumisen vaikeus

Karkaaminen

Apukeinot

Oppilaan voinnin kysyminen, jos hänellä esim. normaalia enemmän väsymystä tai voimakas tunnetila päällä ● ● ●

Yhteiset säännöt (myös aikuisen vastuun avaaminen) ● ● ●

Struktuuri, mielellään kuvitettuna ● ●

Motivaatioasioissa keskustelu oppilaan ja huoltajien kanssa ● ●

Karkaustilanteessa koko ryhmän turvallisuudesta huolehtiminen, soitto heti kotiin ja huoltajien kanssa toimintatavasta sopiminen; turvallisuuden vaatiessa soitto poliisille ●

Keskustelu karkausta yrittävän tai suunnittelevan/karanneen oppilaan kanssa sekä yhteydenotto kotiin ja jatkosta sopiminen ●

Vahvuudet ja palautteenanto

Nepsy-oppilaan erityisyyden voi nähdä vahvuutena ja voimavarana. Oppilaan kasvun kannalta on tärkeää, että opettaja näkee ihmisen diagnoosin takana ja antaa positiivista palautetta onnistumisista.

Usein neuroepätyypillisellä oppilaalla on haasteita useilla elämän osa-alueilla. Siksi on erityisen tärkeää, että opettaja huomioi oppilaan vahvuudet, voimavarat ja onnistumiset sekä antaa niistä palautetta. Haastavan käytöksen voi nähdä toisinpäin: esimerkiksi huolimattomuuden sijaan voi antaa positiivisen palautteen tehokkuudesta. Palautteen tulee kuitenkin olla aina aitoa. Tapoja palautteen antamiselle on monia, kuten sanallinen palaute, eleet, ilmeet ja erilaiset palkitsemisjärjestelmät. Hyvä kehumismalli on kolmoiskehu, joka sisältää alkuun huudahduksen kuten "Wau!" tai "Upeaa!". Huudahduksen jälkeen sanallistetaan, miten haastava tehtävä tai työ on ollut. Lopuksi pyydetään kertomaan, miten oppilas onnistuneen tehtävän tai työn teki.

Näe haasteiden sijaan vahvuuksia:

utelias

kuriton

tehokas

huolimaton

perusteellinen

juuttuva

itsenäinen

vetäytyvä

urhea

itsepäinen

energinen

levoton

sinnikäs

tottelematon

hauska

pelleilijä

Ryhmäytymisleikkejä

Ryhmäytymisellä on suuri merkitys ryhmädynamiikkaan. Siihen kannattaa käyttää aikaa varsinkin kun ryhmän jäsenet ovat kaikki toisilleen uusia tuttavuuksia tai ryhmään tulee uusi jäsen. Tavoitteena on, että jokainen oppilas tuntee olevansa tervetullut ryhmään. Alle on koottu ryhmäytymisleikkejä, joissa eri aistit pääsevät käyttöön.

Salapoliisi

Asetellaan pöydälle tai lattialle useita erilaisia pieniä esineitä/asioita. Tunnistetaan ja nimetään esineet ensin yhdessä ja painetaan ne mieleen. Kun esineitä on katsottu vähän aikaa, opettaja peittää esim. kankaalla esineet ja ottaa salaa yhden tai kaksi niistä pois. Kun kangas otetaan pois, yritetään muistella tai arvailla mikä esineistä puuttuu. Tehtävää voi vaikeuttaa pois ottamisen sijaan vaihtamalla kahden esineen paikkaa keskenään. Tarvikkeet: iso pyyhe tai kangas, erilaisia pieniä esineitä, kuten materiaaleja, tavaroita tai työvälineitä.

Tarkat korvat

Mennään lattialle piiriin istumaan selät piiriin keskustaa kohti. Kerrotaan oppilaille, että katse on eteenpäin. Opettaja pudottaa piirin keskelle pieniä esineitä tai asioita ja oppilaat yrittävät arvata mikä esine putosi. Oikean arvauksen jälkeen käännetään katsomaan esinettä. Esinettä voidaan pudotella tarvittaessa uudestaan. Pudotettaviksi esineiksi kannattaa valita erilaisia materiaaleja, eri muotoja ja kokoja, ja ne kannattaa ensin käydä yhdessä läpi. Tarvikkeet: erilaisia pieniä esineitä, kuten materiaaleja, tavaroita ja työvälineitä.

Näpsteri

Opettaja tai oppilaat vuorotellen antavat havainnointitehtäviä. Tehtävissä voidaan pyytää etsimään luokkatilasta värejä, muotoja, jne. ja koskettamaan niitä jollakin kehon osalla. Esim. kosketa keltaista polvella tai kosketa peukalolla jotakin kylmää. Kun kaikki ovat saaneet suoritettua tehtävän, seuraa uusi tehtävä.

Ryhmäytymisleikkejä

Rikkinäinen puhelin

Istutaan piirissä lattialla. Oppilas tai opettaja aloittaa, kuiskaamalla viestin toisen korvaan. Oppilas kuiskaa viestin piirissä eteenpäin. Näin viesti kulkee kuiskauksena leikkijältä toiselle. Viimeinen leikkijä piirissä sanoo viestin ääneen. Viesti saattaa toisinaan muuttua matkalla paljonkin.

Ohjeen mukaan

Oppilaat ottavat parin itselleen, opettaja voi olla myös oppilaan parina. Ohjataan pareja hauskein hauskein komennoin, esim. asettumaan seläkkäin, vatsat vastakkain, lapset peräkkäin, vierekkäin, Kalle Villen takana, Matti Katin edessä, pitkällään niin että Maijan pää on Liisan vatsan päällä, ja niin edelleen. Vain aikuisen mielikuvitus on ohjauksessa rajana.

Nimihuutoleikki

Kaikki oppilaat istuvat piirissä lattialla polvet koukussa. Joku oppilaista sanoo toisen oppilaan nimen, jolloin oppilas, jonka nimi on sanottu oikaisee jalkansa suoraksi. Näin jatketaan vuorotellen, kunnes kaikkien jalat ovat suorina.

Liike vaihtuu

Oppilaista yksi menee oven taakse. Muut oppilaat istuvat piirissä ja päättävät, kuka on liikkeen ohjaaja. Tämän jälkeen ulkona ollut oppilas kutsutaan sisään ja muut alkavat liikkua leikin ohjaajan tavoin – kuitenkin piirissä istuen. Leikin ohjaaja yrittää vaihtaa liikettä niin, ettei sisään tullut oppilas huomaa vaihtoa. Sisään tulleen oppilaan tehtävänä on yrittää arvata kuka liikettä ohjaa.

Laiva on lastattu

Lähetetään pallo, hernepussi tai muu vastaava matkaan toiselle oppilaalle. Siirto voidaan tehdä esim. antamalla, vierittämällä tai muulla sopivalla tavalla. Laivaan voidaan lastata mm. mukavia asioita, mieluisia herkkuja, mukavia muistoja ja niin edelleen. Sovitaan ennakkoon yhdessä, mitä laivaan lastataan. Tarvikkeet: laivaksi hernepussi, pallo tai esine, jota voi siirtää oppilaalta toiselle.

Muu hankeaineisto

Taiteen perusopetuksen hankkeessa *Näpsät nepsyt - nepsy-oppilas inklusiivisessa käsityön ryhmäopetuksessa* tuotettiin vinkkioppaan lisäksi videoaineisto.

Videoaineisto pohjautuu hankkeen koulutukseen “Miten huomioida nepsyt käsityöopetuksesta?”, jossa luennoitsijana toimi erityisluokanopettaja ja ratkaisukeskeinen nepsy-valmentaja Kati Pere. Video on saatavilla osoitteessa:

[Näpsät nepsyt -koulutusvideo](#)

taito

KÄSITYÖ- JA
MUOTOILUKOULU
NÄPSÄ

